

Reglement voor de overdracht van archeologische ensembles

Inhoudstafel

- Artikel 1. Doel
- Artikel 2. Definities
- Artikel 3. Doelgroep en toepassingsgebied
- Artikel 4. Procedure
- Artikel 5. Eigendomsstatuut van het Archeologisch Archief
- Artikel 6. Voorwaarden voor aanvaarding
- Artikel 7. Overdrachtdossier
- Artikel 8. Aangeboden diensten

Reglement

Artikel 1. Doel

§ 1. Raakvlak beschikt in De Pakhuizen (Kleine Pathoekeweg 44, 8000 Brugge) over een depot waar de archeologische ensembles afkomstig van het in Brugge en het Ommeland uitgevoerd archeologisch onderzoek worden bewaard, beheerd en ontsloten voor wetenschappelijke doeleinden en publiekstoepassingen.

§ 2. Het archeologische depot wordt beheerd door Raakvlak en de Stad Brugge (als beherende gemeente voor Raakvlak) en functioneert als bewaarnemer voor het grondgebied van de Stad Brugge en het Ommeland.

§ 3. In Brugge en het Ommeland wordt niet enkel door Raakvlak archeologisch onderzoek verricht, ook andere instellingen en archeologische bedrijven voeren onderzoek uit. Zij kunnen het archeologisch ensemble aan Raakvlak overdragen, dit in overleg en na goedkeuring van de respectievelijke eigenaar van het archeologisch ensemble.

§ 4. Om de overdrachten beheersbaar en conform de standaarden en normen van Raakvlak te houden zijn een aantal afspraken en procedures nodig, die in dit reglement worden opgenomen.

Artikel 2. Definities

In dit reglement hebben de onderstaande termen de ernaast vermelde betekenis.

Aanvraagformulier tot overdracht van een Archeologisch Ensemble: Formulier dat wordt gebruikt voor de aanvraag tot overdracht van een Archeologisch Ensemble zoals beschreven in artikel 4 §1.

Archeologisch Ensemble: het geheel van archeologische artefacten en onderzoeksdocumenten afkomstig van een archeologisch onderzoek, zoals gedefinieerd in artikel 2.1, 6° van het decreet van 12 juli 2013 betreffende het onroerend erfgoed.

Bewaarnemer: Instelling/rechtspersoon/bedrijf dat een archeologisch archief tijdelijk of permanent bewaart, eventueel ontsluit, toegankelijk maakt en/of onderzoekt.

Code van Goede Praktijk: code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en voor het gebruik van metaaldetectoren, zoals bedoeld in artikel 5.3.1 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. De Code van Goede Praktijk heeft als doel een standaard te bieden voor de kwaliteit van archeologisch onderzoek in Vlaanderen.

Depotbeheerder: een door Raakvlak en de Stad Brugge aangestelde medewerker die als taak heeft het depot te beheren.

Opgravingsarchief: Het opgravingsarchief bestaan uit alle tijdens het volledige verloop van het onderzoek aangemaakte documenten. Dit betreft zowel ruwe data als verwerkte gegevens.

Overdrachtformulier: Formulier dat wordt gebruikt om de procedure van overdracht van een Archeologisch Ensemble, zoals beschreven in artikel 4, naar Raakvlak - het Onroerenderfgoeddepot De Pakhuizen- te formaliseren.

Eigenaar: Eigenaar van de gronden, terreinen of percelen waar een archeologisch onderzoek heeft plaatsgevonden. Hij of zij is eigenaar van alle vondsten en stalen die op zijn of haar terrein worden gevonden.

Uitvoerder: Uitvoerders van archeologisch onderzoek: openbare instellingen, wetenschappelijke instellingen, archeologische bedrijven of projectarcheologen.

De Pakhuizen: De Pakhuizen is een historisch pand in gebruik als Onroerenderfgoeddepot van Raakvlak, gelegen aan de Kleine Pathoekeweg 44 te Brugge.

Raakvlak: De Interlokale Vereniging voor Onroerend Erfgoed in Brugge en Ommeland. Raakvlak omvat als werkingsgebied de gemeentes Beernem, Brugge, Damme, Jabbeke, Knokke-Heist, Oostkamp, Torhout en Zedelgem.

Ommeland: de regio die overeenkomt met het gerechtelijk arrondissement Brugge gevormd door de steden en gemeentenen Beernem, Blankenberge, Brugge, Damme, Jabbeke, Knokke-Heist, Oostkamp, Torhout, Zedelgem en Zuienkerke.

Artikel 3. Doelgroep en toepassingsgebied

§1 Enkel complete Archeologische Ensembles, afkomstig van een vergund archeologisch onderzoek op het grondgebied van Brugge en het Ommeland komen in aanmerking om overgedragen te worden aan Raakvlak. Afwijkingen zijn mogelijk na overleg met en mits akkoord van het beheerscomité van Raakvlak.

§2 Oude Archeologische Ensembles waarvan Raakvlak niet aan de oorsprong ligt of privécollecties kunnen enkel worden aanvaard indien er genoeg contextgegevens en documentatie voor handen zijn of wanneer de collectie een op wetenschappelijk vlak aantoonbare bijdrage levert tot de geschiedenis van Brugge en het Ommeland.

Artikel 4. Procedure

Raakvlak tracht de respectievelijke Eigenaar(s) en Uitvoerder(s) in een zo vroeg mogelijk stadium op de hoogte te brengen van dit reglement. De Eigenaar geeft zo vroeg mogelijk, bij voorkeur vóór het verzoek ter deponering, aan wat zijn keuze is in verband met de eigendomsstatus van het archief (zie verder – artikel 5). De Uitvoerder geeft tijdens het archeologische onderzoek zo snel mogelijk een inschatting over de soorten en de hoeveelheid aan te leveren vondsten, stalen en opgravingsarchief aan zowel de Eigenaar(s) als Raakvlak.

Het **overdragen** van een Archeologisch Ensemble aan Raakvlak gebeurt in drie stappen:

§ 1. Verzoek tot deponering en goedkeuring ervan:

- a. De Eigenaar en de Uitvoerder richt(en) per brief of e-mail een aanvraag aan Raakvlak tot het deponeren van een archeologisch archief (depakhuizen@brugge.be). Hierbij wordt gebruik gemaakt van het Aanvraagformulier tot overdracht van een Archeologische Ensemble.
- b. Deze vraag wordt intern beoordeeld en geadviseerd (zie artikel 3), waarna de depotbeheerder beslist over de goedkeuring of weigering.
- c. Bij goedkeuring worden de voorwaarden waaraan een Archeologisch Ensemble moet voldoen aan de Eigenaar en Uitvoerder meegedeeld, indien deze nog niet bekend waren.
- d. De depotbeheerder van Raakvlak heeft het recht om Archeologische Ensembles, die formeel aan de voorwaarden van dit reglement voldoen, te weigeren of door te verwijzen:
 - Indien het Archeologisch Ensemble de verantwoordelijkheid of de draagkracht van het archeologische depot van De Pakhuizen overstijgen.
 - Indien het Archeologisch Ensemble specifieke bewaaromstandigheden behoeven die het archeologische depot van De Pakhuizen niet kan garanderen.
 - In beide gevallen zal Raakvlak assisteren bij het zoeken naar een geschikte bewaarplaats.
- e. De Aanvrager contacteert Raakvlak om een datum voor de aanlevering vast te leggen.
- f. De Uitvoerder neemt contact op met Raakvlak wanneer er iets over de soort en/of de hoeveelheid aan te leveren materiaal verandert en/of er problemen zijn rond de inzameling van (grote hoeveelheden) vondsten of bijzondere en kwetsbare vondstcategorieën en/of zodra

definitief duidelijk is welke hoeveelheid dozen in welke bewaarcategorieën zullen worden aangeleverd.

§ 2. Voorlopige deponering

- a. De Uitvoerder levert na afspraak eerst het Opgravingsarchief af aan Raakvlak.
- b. Na controle van deze documenten wordt het eerste deel van het Overdrachtformulier ingevuld en neemt de Raakvlak contact op met de Uitvoerder:
 - Indien de documenten niet volledig voldoen aan de aanvaardingsvoorwaarden, dan wordt er gevraagd om bepaalde zaken aan te passen of aan te vullen.
 - Indien de documenten niet voldoen aan de aanvaardingsvoorwaarden, dan worden ze aan de Uitvoerder teruggegeven.
 - Indien de documenten voldoen aan de aanvaardingsvoorwaarden, dan wordt de aanlevering van de vondsten en stalen in overleg met Raakvlak bepaald.
- c. De vondsten en stalen worden samen met het Overdrachtdossier (zie artikel 7) getransporteerd naar het Onroerendergoeddepot De Pakhuizen op de afgesproken datum, waarbij de Uitvoerder een bewijs van voorlopige deponering ontvangt.
- d. De Uitvoerder staat in voor het transport naar De Pakhuizen en voorziet zelf mankracht voor het lossen en opbergen van de verpakkingseenheden, op aanwijzingen van Raakvlak.
- e. Na controle van de vondsten, stalen en Overdrachtdossier wordt het tweede deel van het Overdrachtformulier ingevuld en ondertekend en neemt Raakvlak opnieuw contact op met de Uitvoerder:
 - Indien de afgeleverde vondsten en stalen niet volledig voldoen aan de aanvaardingsvoorwaarden, dan worden met de Uitvoerder verdere afspraken gemaakt om ervoor te zorgen dat alle voorwaarden vervuld zijn.
 - Indien de afgeleverde vondsten en stalen niet voldoen aan de aanvaardingsvoorwaarden, dan worden ze samen met de reeds eerder gedeponeerde documenten geweigerd en op de kosten van de Uitvoerder aan hem teruggegeven.
 - Indien ze voldoen aan de aanvaardingsvoorwaarden dan kan het Archeologische Ensemble definitief worden aanvaard.

§ 3. Definitieve aanvaarding

- a. Na het doorlopen van de vorige stappen wordt door beide partijen een document ondertekend waarin de aanvaardingsvoorwaarden duidelijk worden omschreven.
- b. De Archeologische Ensembles worden door Raakvlak, in bewaring genomen of in volle eigendom aanvaard na goedkeuring (zie verder – artikel 5) en in het Onroerendergoeddepot De Pakhuizen ondergebracht.

Artikel 5. Eigendomsstatuut van het Archeologisch Ensemble

Bij het aanleveren van het Archeologisch Ensemble moet er duidelijkheid bestaan over de eigendomssituatie. Er zijn twee mogelijkheden:

a) Schenking in volle eigendom:

Het Archeologische Ensemble wordt zonder verdere voorwaarden in volle eigendom geschonken aan Raakvlak. De Eigenaar ondertekent hiervoor een verklaring van schenking.

Een Eigenaar kan reeds voorafgaand aan de procedure vermeld in artikel 4 beslissen om het Archeologische Ensemble aan Raakvlak te schenken en daartoe een schriftelijke wilsuiting opmaken.

Het schenken van een Archeologische Ensemble aan Raakvlak is kosteloos.

b) Bewaring:

De Eigenaar kan ervoor kiezen om zelf eigenaar te blijven van het Archeologisch Ensemble en dit:

- zelf te bewaren, of
- door Raakvlak te laten bewaren, of
- door een derde te laten bewaren.

Wanneer het Archeologische Ensemble in bewaring wordt gegeven aan Raakvlak, wordt een bewaargevingsovereenkomst opgesteld tussen Raakvlak en de Eigenaar waarin de rechten en plichten van beide partijen, alsook de modaliteiten van de bewaargeving worden omschreven, inclusief een voorstel voor vaste jaarlijkse vergoeding door de Eigenaar. Alle kosten die Raakvlak maakt voor het behoud van de te bewaren goederen, zijn integraal ten laste van de Eigenaar.

Artikel 6. Voorwaarden voor aanvaarding

Volgende voorwaarden zijn van toepassing voor het aanleveren van een Archeologisch Ensemble:

§ 1. Opgravingsarchief

- a) Het volledige Opgravingsarchief wordt zowel analoog als digitaal aangeleverd. Complexe digitale bestanden mogen enkel digitaal worden aangeleverd mits beschrijving van de metadata. Hierover moet duidelijk worden gecommuniceerd met Raakvlak. Indien originele stukken niet kunnen worden aangeleverd moeten kwaliteitsvolle kopieën (in de oorspronkelijke kleuren) deze originele stukken vervangen.
- b) Het Opgravingsarchief dient in een fysiek goede en stabiele conditie bewaard en verpakt te zijn, zoals aangegeven in hoofdstukken 31.2 en 31.3 van de Code van Goede Praktijk en worden geordend, ingedeeld en voorzien van een inhoudsopgave conform hoofdstuk 31.4 van de Code van Goede Praktijk.

§ 2. Vondsten

- a) De vondsten worden aangeleverd in een stabiele en schimmelvrije toestand, vrij van levende contaminatie, dit wil zeggen dat geen noemenswaardige achteruitgang zal plaatsvinden.
- b) Vondsten die afkomstig zijn van vervuilde sites (zware metalen, giftige organische verbindingen, radioactiviteit, ...) vallen onder de veiligheidswetgeving (VLAREM 1 en 2 en ARAB). Indien toegelaten binnen dit kader, kunnen deze vondsten worden overgedragen in overleg met Raakvlak.
- c) Er wordt bij het verpakken van vondsten voor definitieve overdracht steeds gebruik gemaakt van inerte materialen die een stofarme en lichtvrije omgeving bewerkstelligen. De verpakking is steeds goed passend en goed sluitend. Vondsten worden verpakt conform hoofdstuk 30.2 van de Code van Goede Praktijk.
- d) De vondsten zijn gereinigd en gedroogd (zie de bewaarcategorie, zie *infra* § 4.), geordend, uitgesplitst, per vondstnummer, per materiaalsoort en per bewaarcategorie.
- e) Er wordt een afzonderlijke lijst opgesteld voor de archeologisch complete, (vrijwel) gave, gerestaureerde, unieke of wetenschappelijk waardevolle arte- en ecofacten. Deze dienen zorgvuldig en eventueel individueel verpakt te worden.

§ 3. Stalen en Monsters

- a) Stalen worden verpakt op een dusdanige manier dat hun conditie onveranderd blijft.
- b) Bij het verpakken van stalen wordt steeds gebruik gemaakt van inerte materialen die een stofarme en lichtvrije omgeving bewerkstelligen. De verpakking is goed sluitend.
- c) Elke individuele staalname wordt voorzien van een volledig ingevuld staalkaartje. Alle ensembles van staalnames zijn voorzien van een uitgebreid assessment rapport.
- d) Stalen die afkomstig zijn van vervuilde sites (zware metalen, giftige organische verbindingen, radioactiviteit, ...) vallen onder de veiligheidswetgeving. Indien toegelaten kunnen deze vondsten worden overgedragen in overleg met Raakvlak.
- e) Alle stalen zijn verwerkt conform de geldende regels voor de registratie en documentatie bij archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem, hun residuen zijn geordend, uitgesplitst (enkel 5 mm residu) en verpakt per vondstnummer en per materiaalcategorie en bewaarcategorie. De residuen van stalen worden in een kunststof recipiënt verpakt en per verpakking voorzien van een compleet ingevuld staalkaartje. Natte of relatief vochtige residuen worden in regel niet aanvaard! Indien natte residuen wegens een specifieke wetenschappelijke vraagstelling of in het kader van toekomstig onderzoek toch moeten worden bewaard, dan kan dit enkel mits duidelijke motivering en in overleg met Raakvlak.
- f) De aanlevering van onverwerkte staalnames (pollenstalen, houtstalen, stalen voor macrobotanisch onderzoek, dateringsstalen...) moet op voorhand worden besproken met Raakvlak, die verdere instructies geeft.
- g) De aanlevering van andere vormen van staalnames moeten met Raakvlak op voorhand worden besproken.

§ 4. Verpakkingsvoorwaarden

- a) De vondsten worden uitgesplitst, per vondstnummer, per materiaalsoort en vervolgens binnen elke materiaalsoort verpakt per bewaarcategorie volgens de algemeen aanvaarde normen voor elke specifieke materiaalsoort (zie ook COOLS, A. 2009, *Inpakken, een kunst,*

VIOE handleiding 1, VIOE, Brussel) en volgens de richtlijnen van de depotbeheerder. Bij twijfel neemt de uitvoerder contact op met Raakvlak.

- b) De verpakkingseenheden voor aardewerk zijn Euronormbakken. Afmetingen: in overleg.
- c) De verpakkingseenheden voor metaal zijn luchtdichte afsluitbare dozen in diverse formaten (merken 'Clip & Close', 'Curver', 'Araven' en 'Stewart Boxes - Gastronorm')
- d) Monsters en residuen worden aangeleverd in rechthoekige polypropyleen emmers van 5 of 10 liter.
- e) Voor de andere vondstcategorieën worden Euronormbakken met deksel gebruikt. Afmetingen: in overleg.
- f) Over de verpakking van vondsten buiten formaat (groter dan de door Raakvlak gebruikte standaardverpakking) wordt overleg gepleegd met Raakvlak.
- g) Het maximum gewicht per verpakkingseenheid bedraagt niet meer dan 10 kg. Bij het vullen van de verpakkingseenheid wordt erover gewaakt dat de zware materialen onderaan de doos worden geplaatst en de lichtere bovenaan, zo voorkomt men dat lichter materiaal wordt beschadigd.
- h) Op de verpakkingseenheden staat minstens de volgende informatie (in potlood of archiefstift):
 - uniek doosnummer
 - gemeente/deelgemeente opgraving
 - Projectcode/vergunningnummer
 - Locatie: naam opgraving/toponiem
 - Jaar onderzoek
 - Archeologische uitvoerder
 - Bewaarcategorie/materiaalsoort
 - Indien van toepassing: aanduiding breekbaar, aanwezigheid van schadelijke stoffen (mét benaming stof!), aanduiding unieke arte- of ecofacten zie *infra* Artikel 6 §2 e)
- i) De archeologische artefacten worden volgens het bijgevoegd schema en de daaraan verbonden bewaarcategorieën verpakt

Bewaarcategorie A

Wat:

- Lithisch materiaal
- Aardewerk
- Grof keramisch materiaal/bouwaardewerk
- Leem, mortel, pleisterwerk e.d.
- Natuursteen
- Dierlijk materiaal
- Menselijke resten
- Slakmateriaal
- Droog residu

Hoe:

- Vondsten/residuen worden verpakt in geschikte doorprikte plastic gripzakken of doorprikte plastic containers.

- Grof en zwaar materiaal wordt bij voorkeur gescheiden van fijn en licht materiaal om beschadiging te voorkomen.
- Leem, mortel, pleister, e.a. worden tevens per soort apart verpakt.
- De plastic gripzakken worden niet teveel gevuld en moeten een aanvaardbaar gewicht hebben.
- Residuen van zeefstalen worden droog aangeleverd.
- Uitzonderlijke of unieke stukken (volledig bewaarde, bijzondere decoratie, fragiele stukken...) worden individueel passend verpakt en beschermd.
- Plastic gripzakken of doorprikte plastic containers worden in euronormbakken aangeleverd.
- Vondsten buiten formaat worden verpakt in PE schuim, een vondstenkaartje wordt zichtbaar op de buitenzijde aangebracht.

Bewaarcategorie B

Wat:

- Metaal

Hoe:

- Elk fragment of artefact wordt individueel in een doorprikte gripzakje of chemisch inert kunststof doosje en indien nodig ondersteund met PE schuim verpakt.
- Gripzakje(s) of doosje(s) worden met een doorprikte zakje silicagel in een goed luchtdicht afgesloten plastic doos verpakt, merken 'Clip & Close', 'Curver' en 'Stewart Boxes', Araven diverse formaten.
- Uitzonderlijke of unieke stukken (volledig bewaarde, bijzondere decoratie, fragiele stukken...) worden individueel passend verpakt en beschermd.
- Indien verschillende fragmenten behoren tot een groter geheel of artefact dan worden de individuele verpakkingen gegroepeerd.
- Voor vondsten buiten formaat wordt steeds contact opgenomen met Raakvlak.

Bewaarcategorie D

Wat:

- Droog/behandeld glas
- Droog/behandeld leder
- Droog/behandeld textiel
- Droog/behandeld hout

Hoe:

- Elke individuele vondst verpakt in een doorprikte gripzakje ondersteund met PE schuim of een daarvoor geschikt plastic container.
- Uitzonderlijke of unieke stukken (volledig bewaard, bijzondere decoratie, fragiel...) worden individueel passend verpakt en beschermd.
- Indien verschillende fragmenten behoren tot een groter geheel of artefact dan worden de individuele verpakkingen gegroepeerd.

- Deze doorprikte gripzakjes worden bewaard in Euronormbakken met deksel met formaten 600x400 mm en 600x300 mm (verschillende hoogtes).
- Voor vondsten buiten formaat wordt contact opgenomen Raakvlak.

Bewaarcategorie E

Wat:

- Pollenstalen

Hoe:

- Vondst in donkere folie verpakken.
- Vondst- of staalkaartje duidelijk op de buitenzijde aanbrenen.

Bewaarcategorie F

Wat:

- Nat residu
- Natte Monsternames
- Houtstalen

Hoe:

- Stalen verpakken in goed afsluitbare kunststof dozen of rechthoekige polypropyleen emmers van 5 of 10 liter met goed afsluitbaar deksel
 - Er wordt zowel een staalkaartje in de doos of emmer als op de buitenzijde van de doos of emmer aangebracht.
 - Stalen uit deze bewaarcategorie worden steeds aangeleverd in overleg met Raakvlak.
- j) Indien vondsten bestaan uit twee materiaalsoorten (vb. vensterglas in lood) dan wordt de bewaarcategorie bepaald door het meest kwetsbare materiaal. Hiervoor wordt contact opgenomen met Raakvlak.
- k) Indien bepaalde vondsten of stalen niet op het schema kunnen worden toegepast wegens uitzonderlijk formaat, unieke materiaalsoort, e.a. dan wordt tijdig contact opgenomen met Raakvlak.
- l) Omwille van praktische redenen wordt archeologisch glas zo droog mogelijk aangeleverd.
- m) Het verpakkingsmateriaal dat gebruikt werd om de vondsten te verpakken en aan te leveren, kan niet worden teruggevorderd door de Uitvoerder of Eigenaar.

7. Overdrachtdossier

§ 1. Het overdrachtdossier bestaat uit:

- een lijst van alle dozen die worden overgedragen
- een lijst van verpakte vondsten per doos / verpakkingseenheid
- een lijst van verpakte stalen en residuen
- een lijst van eventuele foto's van objecten en de respectievelijke foto's
- een aparte lijst van de geconserveerde en/of gerestaureerde objecten, met een lijst van de gebruikte, eventuele aanwezigheid van schadelijke stoffen, dosering en een technische fiche van elk van deze producten

- een exemplaar van het conserverings- of restauratierapport van alle geconserveerde en/of gerestaureerde objecten
- het Opgravingsarchief zoals werd beschreven in artikel 6 §1.

§ 2. De inventarisatie van vondsten en stalen gebeurt via een eigen database. Om een automatische invoer van nieuwe gegevens mogelijk te maken, wordt er gewerkt met een sjabloon. Dit ingevuld sjabloon, dat wordt opgevraagd bij Raakvlak Onroerenderfgoeddepot De Pakhuizen (depakhuizen@brugge.be), wordt samen met het Overdrachtdossier aangeleverd.

§ 3. Dit Overdrachtdossier is ingedeeld, geordend, voorzien van een inhoudsopgave en wordtaangeleverd. De padlengte van de totale mappenstructuur bevat maximaal 120 tekens. Spaties worden in dit pad vermeden.

§ 4. Alle digitale bestanden voldoen aan de standaarden, opgelegd door Raakvlak.

Artikel 8. Aangeboden diensten

Raakvlak biedt de Uitvoerders van archeologisch onderzoek in Brugge en Ommeland verschillende diensten aan.

§ 1. Belangrijke, kwetsbare vondsten aangetroffen bij archeologisch onderzoek op het grondgebied van Raakvlak kunnen door Raakvlak tijdelijk worden bewaard in het archeologische Onroerenderfgoeddepot De Pakhuizen. De Uitvoerder richt een brief aan Raakvlak waarbij aangegeven wordt welke vondsten moeten worden bewaard en hoe lang. De toestemming van de Eigenaar wordt bij deze brief gevoegd. Na akkoord kunnen de vondsten in het Onroerenderfgoeddepot De Pakhuizen worden bewaard. Er wordt een maandelijkse vergoeding gevraagd en vondsten mogen niet langer dan 3 jaar worden bewaard in het Onroerenderfgoeddepot De Pakhuizen.